

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 12 ספטמבר 2020
2

לפני:

כב' השופטת יפית זלמנוביץ גיסין

נציגת ציבור (עובדים) גב' רונית זמני ערמוני

נציג ציבור (מעסיקים) מר משה כפיר

התובעות

1. נעמה אלפסי

2. עינת בלייכר

ע"י ב"כ: עו"ד אמיר נגלר

-

הנתבעות

1. קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים

2. עמיתים קרנות הפנסיה הותיקות

ע"י ב"כ: עו"ד שרון שביט כפתורי

3

פסק דין

4

5 התובעות, בנותיה של גב' רלה קופל ז"ל (להלן – "המנוחה"), אשר נפטרה בחודש ינואר
6 2016 מבקשות כי בית הדין יחייב את קרן הפנסיה בה היתה התובעת עמיתה לאפשר
7 להן למשוך את הכספים שנצברו בחשבונה של המנוחה בקרן. זו התביעה שבפנינו.
8

9

טענות התובעות

10

11 1. המנוחה, מדענית ומומחית למחלות גנטיות, עבדה באוניברסיטת תל אביב
12 משנת 1983 כעובדת מחקר ומעבדה ופרשה מהעבודה ביום 31.7.2015. במהלך השנים
13 הופקדו בגינה כספים ב"קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים אגודה שיתופית בע"מ"
14 (להלן – "הקרן"/"הנתבעת") המנוהלת על ידי הנתבעת 2 (להלן – "עמיתים") (ר' סעיף
15 6 לכתב התביעה).

16

17 2. בחודש אוקטובר 2014 חלתה המנוחה במחלה נדירה הפוגעת בעור ובכלי הדם,
18 באיברים הפנימיים ובמפרקים. "הסממן הבולט של המחלה הוא התקשות והתעברות
19 של העור. המנוחה לקחת בסקלרודרמה מפושטת... שהיא נדירה ביותר" (ר' סעיף 7
20 לכתב התביעה).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

- 1 3. בשנת 2015 חלה התדרדרות במצבה הרפואי של המנוחה בשל מחלתה והיא
2 סבלה מכאבים, דימומים, קוצר נשימה, אי ספיקת לב, התקשות של העור, קשיים
3 בדיבור ובליעה ועוד ועוד (ר' סעיף 8 לכתב התביעה).
4
- 5 4. ממרץ 2015 עד יולי 2015 היתה המנוחה מאושפזת בבית החולים "איכילוב"
6 במצב קשה. המחלה התפשטה בצורה מהירה והמנוחה הפכה סיעודית לגמרי. עד מועד
7 פרישתה שהתה, איפוא, המנוחה בחופשת מחלה (ר' סעיף 9 לכתב התביעה). עד חודש
8 ינואר 2016 "נאבקה המנוחה במחלה הקשה תוך שהיא סובלת מייסורים קשים...את
9 כוחותיה הדלים הקדישה המנוחה למאבק על חייה והתמודדות עם המחלה ועם
10 הטיפולים הרפואיים שעברה" (ר' סעיפים 11-12 לכתב התביעה).
11
- 12 5. לטענת התובעות, לפני שחלתה "הבהירה המנוחה באופן חד משמעי, כי כספי
13 הפנסיה נועדו לכסות את ההלוואה לקבוצת הרכישה אותה נטלה בחייה, אולם בזמן
14 המחלה, המנוחה לא הייתה מסוגלת לממש את זכויותיה הפנסיוניות מאחר והיתה
15 שקועה במאבק במחלה הקשה" (ר' סעיף 16 לכתב התביעה).
16
- 17 6. לאחר פטירת המנוחה פנו התובעות לעמיתים וביקשו למשוך את הכספים
18 שנצברו במקפת משך למעלה מ-30 שנים אך נענו בשלילה מאחר ולטענת עמיתים לא
19 ניתן למשוך את הכספים מקופת הגמל בחלוף למעלה מ-60 ימים ממועד ניתוק יחסי
20 עובד ומעסיק בין העמית למעסיקו (ר' סעיפים 22-24 לכתב התביעה).
21
- 22 7. לטענת התובעות, הסעיף בתקנון המאפשר משיכת כספים ש"נצברו בקרן משך
23 עשרות שנים, מיועד בדיוק למקרים כגון זה. משיכת הכספים היא זכות יסוד קניינית
24 מהותית וחשובה מאין כמוה המוגנת בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו" (ר' סעיף 27
25 לכתב התביעה).
26
- 27 8. התובעות הפנו לסעיף 49 לתקנון הקרן הקובע, כך לגרסתן, את זכאותן למשיכת
28 כספי הפנסיה (ר' סעיף 33 לכתב התביעה) והוסיפו, כי במכתב הדחייה ששלחה עמיתים
29 לא נמצא כל נימוק לאי שחרור הכספים אלא הפניה לסעיף 48' לתקנון הקרן (ר'
30 סעיפים 30-32 לכתב התביעה).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

9. עוד טענו התובעות, כי התנהלותה של עמיתים היא חסרת תום לב לאור ניצול מצוקתה של המנוחה, אשר לא יכולה היתה בשל המחלה הקשה ממנה סבלה, למשוך את הכספים מהקרן, ובכך גזלה הקרן, הלכה ולמעשה, מהמנוחה והתובעות את "הזכויות והכספים אותם צברה במשך למעלה מ-30 שנות עבודה" (ר' סעיפים 31-34 לכתב התביעה).

10. התנהלות הקרן, אשר מסרבת לאפשר לתובעות למשוך את הכספים שצברה המנוחה פוגעת בזכותן הקניינית של התובעות ואף מהווה עשיית עושר ולא במשפט (ר' סעיפים 35-37 לכתב התביעה).

11. בהתאם לחובת הגילוי המוגבר המוטלת על הקרן, בין היתר לאור היותה "קרן פנסיה חברתית" (ר' סעיף 39 לכתב התביעה) היה עליה להתריע בפני המנוחה על הצורך לבדוק את העובדות המהותיות, על הסכנה שבאבדן זכויותיה הפנסיוניות (ר' סעיפים 42-44 לכתב התביעה) וכן "להתריע במכתב למנוחה ו/או בכל דרך אחרת, לאחר פרישתה, כי באם לא תגיש המנוחה בקשה לקרן תוך זמן קצוב למשיכת הכספים ולא תתן הוראות לגבי הכספים הצבורים בקרן הפנסיה, הדבר יפגע בזכויותיה עד כדי שלילה מוחלטת של זכויותיה" (ר' סעיף 43 לכתב התביעה).

טענות עמיתים

12. מקפת היא קרן פנסיה ותיקה הנמנית עם קרנות הפנסיה שבהסדר עליהן חל התקנון האחיד אשר נכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2003 (ר' סעיף 2 לכתב ההגנה).

13. המנוחה, כך על פי כתב ההגנה, זכאית היתה לפרוש לפנסיה ולקבל קיצבת זיקנה ביום 1.10.2010. אולם היא המשיכה לעבוד באוניברסיטת תל אביב עד לחודש יולי 2015 (ר' סעיף 6 לכתב ההגנה).

14. המנוחה צברה בקרן מעבודתה באוניברסיטת תל אביב 401 חודשי ביטוח (ר' סעיף 7 לכתב ההגנה).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

15. טוענת הקרן, כי על פי תקנונה, רשאית היתה המנוחה למשוך את הכספים שנצברו לזכותה בקרן, תחת האפשרות לקבל קיצבת זיקנה, בתוך 60 ימים ממועד הפסקת יחסי עובד ומעסיק אלא שהמנוחה לא פעלה בהתאם להוראות התקנון (ר' סעיפים 11-12 לכתב ההגנה).
16. הקרן הודתה כי המנוחה נפטרה לאחר מחלה קשה, כפי שאף עולה מן המסמכים הרפואיים וסבלה טרם פטירתה. ואולם, "על פי כל הנתונים לא ניתן לדעת כיום, מה היה רצון המנוחה" (ר' סעיף 13 לכתב ההגנה).
17. עוד טוענת הקרן, כי המנוחה "ידעה על זכותה למשיכת כספים מקרן הפנסיה במקום קבלת קצבה" וכי "התובעת קיבלת דו"חות לחבר כמתחייב באופן שוטף. בגב הדו"ח לחבר מפורטות מלוא הזכויות, לרבות האפשרות להודיע על משיכת כספים וזאת רק עד לחלוף 60 ימים מיום סיום יחסי עובד ומעביד" (ר' סעיפים 14-17 לכתב ההגנה).
18. ביום 1.8.2015 התקבלה בקרן בקשה לתשלום פנסיה והודעה על הפסקת עבודה שנשלחה על ידי אוניברסיטת תל אביב בגינה של המנוחה. לטענת הקרן, על בסיס מסמך זה המתינה לקבלת בקשה מסודרת מהמנוחה לקבלת קיצבה (ר' סעיף 18 לכתב ההגנה).
19. מאחר והקרן ידעה שהמנוחה המשיכה לעבוד לאחר הגיעה לגיל פרישה ומשלא הוגשה בקשה לקבלת קיצבת זיקנה שלחה הקרן למנוחה מכתב ביום 18.11.2015 בו היא מודיעה לה על הפסקת העברת דמי גמולים לקרן הפנסיה בגינה (ר' סעיף 20 לכתב ההגנה).
19. משכך, סיכמה הקרן, ובהתאם להוראות התקנון, לא זכאית היתה המנוחה, ולאחר פטירתה – בנותיה, למשוך את הכספים שנצברו לזכותה של המנוחה בקרן (ר' סעיפים 22-23 לכתב ההגנה).
20. לטענת הקרן חזקה על עמיתיה שהם מודעים להוראות התקנון המפורסם באתר האינטרנט שלה (ר' סעיף 27 לכתב ההגנה) וכי מעצם היותה קרן פנסיה עליה לפעול אך

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 ורק בהתאם לתקנונה ומשעסקיין בקרן פנסיה ותיקה המצויה בהסדר, כלומר: "קרן
2 בגרעון אקטוארי הנשענת על סיוע ממשלתי, על פי דין" (ר' סעיף 26 לכתב ההגנה) היא
3 מתנהלת על דרך של "סבסוד צולב" ו"ערבות הדדית" משמע, כל תשלום מעבר לקבוע
4 בתקנון יבוא על חשבונם של כלל העמיתים (ר' סעיף 25 לכתב ההגנה).

דיון והכרעה

5
6
7
8 21. טרם נחל בניתוח העובדות שנפרסו בפנינו נקדים ונציין, כי התובעות הגישו
9 תביעה זו גם כנגד אוניברסיטת תל אביב ומר חיים טייב, מי ששימש כראש מדור
10 פיצויים וזכויות סוציאליות באוניברסיטת תל אביב בזמנים הרלבנטים, והתובעות ראו
11 בו, כך על פי כתב התביעה, כמי ש"אחראי לכך שכספי הפנסיה לא שולמו למנוחה
12 ולתובעות" (ר' סעיף 59 לכתב התביעה).

13
14 22. התובעות השכילו למחוק תביעתן כנגד האוניברסיטה ומר טייב (ר' בקשתן מיום
15 22.10.2019 ופסק דינה של כב' השופטת חסון זכריה המורה על מחיקה מיום
16 16.1.2020).

17
18 23. לתצהירן צרפו התובעות חוות דעת גרפולוגית מאת הגב' קרן רווה, חוות דעת
19 מטעמו של הפסיכיאטר, ד"ר מירצ'בסקי, וחוות דעת מטעמו של עוה"ד ורואה החשבון
20 גבאי. הנתבעת ויתרה על חקירותיהם וממילא לא הגישה חוות דעת נגדיות. למען הסדר
21 הטוב נפרט בהמשך הדברים ענינה של כל אחת מחוות הדעת/התצהירים על חקירת
22 מצהיריהם ויתרה הנתבעת.

23
24 24. מטעם התובעת העידו גב' ענת קלדרון, שמנהלת את פרופיט שירותים פיננסיים
25 ונפגשה עם המנוחה כמומחית בתחומי הפנסיה והגמל, אריק אלפסי, בן זוגה של אחת
26 התובעות וחתנה של המנוחה, התובעת מספר 2, גב' בלייכר, ביתה של המנוחה ועו"ד
27 אייל רז.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 25. השאלה העומדת, איפוא, להכרעתנו היא, האם זכאיות התובעות למשוך את
2 הכספים שנצברו לזכותה אימן המנוחה בקרן משך שלושים שנות עבודתה
3 באוניברסיטת תל אביב, כסכום חד פעמי?
4

ההבט הנורמטיבי

5
6
7 26. תקנה 48 לתקנון האחיד (ינואר 2012 מהדורה תשיעית) קובעת:

8
9 "משיכת כספים:

10 א. מבוטח או מבוטח לשעבר רשאי למשוך כספים שנצברו בחשבונו בקרן
11 ובלבד שהתקיימו כל התנאים האלה.
12 (1) המבוטח או המבוטח לשעבר הגיש לקרן בקשה למשיכת כספים
13 שנצברו בחשבונו וצירף לה כתב ויתור, בטופס שהכינה לכך הנהלת הקרן,
14 בו הוא מוותר על זכאותו לקבלת קצבה כלשהי מהקרן.
15 (2) נותקו יחסי עובד ומעביד בין המבוטח לבין מעבידו.
16 (3) המבוטח לא קיבל מהקרן קצבת נכות במשך תקופה של 12 חודשים או
17 יותר או עבור חודש אחד או יותר במהלך התקופה של 60 חודשים לפני
18 חודש הזכאות הראשון שלו לקצבת זקנה
19 (4) במועד הגשת הבקשה המבוטח אינו מקבל קצבת נכות או קצבת זקנה
20 מקרן ותיקה אחרת שבהסדר".
21

22 [https://www.amitim.com/wp-](https://www.amitim.com/wp-content/uploads/2017/04/Mivtachim-takanon-9-2012.pdf)
23 [content/uploads/2017/04/Mivtachim-takanon-9-2012.pdf](https://www.amitim.com/wp-content/uploads/2017/04/Mivtachim-takanon-9-2012.pdf)
24

25 27. בתקנה 48 (ב) לתקנון האחיד נקבע, כי אם העמית החל לקבל קיצבת זיקנה או
26 שחלפו 60 ימים מהמועד בו זכאי היה לקבל לראשונה קיצבת זיקנה והוא לא הודיע
27 לקרן הפנסיה על רצונו למשוך את הכספים שהצטברו בחשבונו, לא יהיה רשאי למשוך
28 את הכספים שנצברו בחשבונו בקרן.
29
30

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

ובלשונו של בית הדין הארצי לעבודה :

"בהתחשב בתנאי הזכאות למשיכת כספים, אילו היה המנוח מגיש בקשה בתוך שישים ימים ממועד הזכאות הראשון לקבלת קצבת זיקנה (1.2.2015), היה המנוח זכאי למשוך את הכספים שהצטברו בחשבונו בקרן חלף זכויותיו הפנסיוניות, אך משלא הגיש את הבקשה והבקשה הוגשה לראשונה על ידי המערער (בנו של המנוח ויורשו היחיד – י.ז.ג.) בסמוך לאחר פטירתו של המנוח וקבל צו ירושה, לא קיימת זכאות למשיכת הכספים לפי התקנון האחיד".

(ר' ע"ע (ארצי) 7962-09-17 גלעד גולדשטיין – קרן הביטוח והפנסיה של פועלי בנין (2018)) (להלן – פסק דין גולדשטיין")

28. אין חולק שבענינו לא נתנה המנוחה לקרן כל הוראה בחייה ולא פנתה לבקש את משיכת הכספים שנצברו בחשבונה חלף קבלת פנסית זיקנה והנתבעת לא שילמה לה קיצבת זיקנה.

רצונה של המנוחה

29. גב' קלדרון אשר נפגשה עם המנוחה בחודש ספטמבר 2015, סיפרה על פגישתה עם המנוחה :

"רלה אמרה לי שהיא מודעת למצבה הסופני...והיא מעוניינת למשוך את הכספים שצברה באופן חד פעמי הוני והיא גם אמרה לי שאין לה צורך בקצבת זקנה, משום שהיא משכירה דירות שבבעלותה ומקבלת שכירות חודשית שיסיקו למחייתה. בנוסף הסבירה שרכשה דירה בקבוצות רכישה ואמרה לי שהיא רוצה למשוך את הכספים שצברה בכל הקופות לרבות קרן הפנסיה הותיקה "מקפת ותיקה – עיקר הכסף כסכום חד פעמי כדי שישמש להחזר כל ההתחייבויות שלה טרם לכתה. רלה אמרה לי שעקב המחלה וחוסר הוודאות בה היא נמצאת לגבי עתידה, היא בכל מקרה לא

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 רוצה להשאיר את הכספים בקרן אלא למשוך אותם ושהיא לא רוצה
2 להשאיר אחריה ענינים לא סגורים, חובות וכו'".

3
4 (ר' סעיף 4 לתצהירה)

5
6 30. בעדותה חזרה גב' קלדרון ותארה את פגישתה עם המנוחה:

7
8 "הדבר היחיד שהיא אמרה ענת, יש לי הרבה נכסים, אני יודעת שאני
9 הולכת למות, אני עכשיו לא אומרת את המילים שלה כי אני לא זוכרת,
10 אני יודעת שאני הולכת למות, אני צריכה את כל הכסף. ואז ניתחתי לה
11 את כל התיק. אמרתי לה, תקשיבו, אוטומטי, את כל קופות הגמל, קופות
12 ההשתלמות, הכול לאחד לגבי המוטבים כדי לא לחכות לצו ירושה, כל
13 הכספים בבנק, להעביר אותם לקופה חד פעמית תיקון 190 כדי שישולם
14 פטור ממס רווחי הון למוטבים, קרן פנסיה מיד להגיש היוון, לא לדבר
15 בכלל. לא להגיש חס וחלילה בקשה לקיצבה"

16
17 (ר' פרוטוקול עמ' 8 שורות 9-16)

18
19 31. גב' קלדרון התעקשה, שאף שהמנוחה התקשתה לדבר באותו מועד, ובלשונה של
20 העדה: "היא לא דיברה כל כך כי היא לא יכלה לדבר" (ר' פרוטוקול עמ' 7 שורה 30)
21 המנוחה הבהירה בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, חרף הקושי העצום והמצב
22 הקשה בו היתה מצויה, כי היא מבקשת למשוך את הכספים מהקרן:

23
24 "היא היתה מאד ברורה, אישה מאד משכילה, היא היתה מאד ברורה, היא
25 אמרה לי, תקשיבו, היא דיברה מאד ברור, לאט לאט. אני אומרת לכם,
26 היא דיברה אבל היא מיקדה. היא אמרה את הדברים את המשפטים שאני
27 רשמתי שם, לא יודעת אם בנוסח הזה, אבל את המשפטים האלה היא
28 אמרה לי בוודאות. היא גם אמרה לי לגבי קבוצת הרכישה, לא זוכרת את
29 הפרטים..."

30 (ר' פרוטוקול עמ' 9 שורות 28-33)

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

32. גב' קלדרון סברה, אמנם, שבהתאם לתקנה 49ה' לתקנון הקרן זכאים יורשי המנוחה למשוך את הכספים מהקרן היות והמנוחה לא ביקשה לקבל קיצבה טרם פטירתה (ר' פרוטוקול עמ' 11 שורות 19-28 ובעמ' 12 שורות 31-33) ועל כן לא העירה את תשומת לב המנוחה ובנותיה, כי עליהן להודיע לקרן בתוך 60 ימים ממועד ניתוק יחסי עובד ומעסיק בין המנוחה לאוניברסיטת תל אביב, כי היא מבקשת למשוך את הכספים כסכום חד פעמי.

33. בענין זה הצדק עם הנתבעת. בית הדין הארצי לעבודה בחן סוגיה זו בפסק הדין בענין **אורית ויזל** (ע"ע (ארצי) 19-06-49778 **נתיב קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות – אורית ויזל** (2020)) (להלן – **"ענין ויזל**) וכך קבע:

"ענינה של תקנה 48 לתקנון האחיד הוא בזכות המבוטח עצמו ליתן הוראה על פדיון הכספים הצבורים על שמו בקרן הפנסיה עד לא יאוחר מ-60 ימים ממועד הזכאות הראשונה לקצבת זקנה. לעומת זאת תקנה 49(ה) יוצרת זכאות ישירה ליורשים כלפי הקרן למשיכת כספי בנסיבות בהן מבוטח נפטר מבלי שהיו לו שאירים... דרך המלך, כמובהר לעיל, היא קבלת קצבה. אכן, התקנון האחיד פותח את הדלת לדרך צדדית של משיכת כספים בנסיבות המפורטות בתקנה 48. עם זאת, המוצא לדרך הצדדית נפתח כבר עם סיום העבודה והקפאת הזכויות בשנת 2005 והדלת תסגר בתום תקופת 60 הימים מחודש הזכאות הראשון לקצבת זקנה. הדלת לדרך הצדדית לא תפתח כלל אם למבוטח שולמה קצבת נכות במשך תקופה של 12 חודשים...או אם המבוטח החל לקבל קצבת זקנה או למצער מילא את הטפסים המתאימים לקבלתה והפך כתוצאה מכך לפנסיונר".

34. נזכיר, כי בעניננו, לא טענה הקרן כי המנוחה מילאה את הטפסים הנחוצים לצורך אישור וקבלת קצבת זיקנה. נהפוך הוא. גב' אופק, נציגת הקרן העידה, כי המנוחה לא הגישה כל בקשה ולא נתנה לקרן הוראות כלשהן טרם פטירתה (ר' פרוטוקול עמ' 34 שורות 2-9). טענתה של הקרן היא, איפוא, כי לא הוכח שהמנוחה התכוונה למשוך את הכספים כסכום חד פעמי וממילא לא עשתה כן ולא הורתה כך במהלך 60 הימים שממועד ניתוק יחסי העבודה (60 ימים שהתבררו, למעשה, כ-90).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 לתצהירו של מר אריק בלייכר, חתנה של המנוחה, צורף מייל שנשלח אליו על
2 ידי הגב' קלדרון בהמשך לפגישתה עם המנוחה ובו היא כותבת:

3
4 "לבקש מעמיתים הותיקה רציפות זכויות והיוון מלא של הכספים. אמרנו
5 שנבצע פריסת מס – עד 600000 ש"ח פטורה מידיי שנה. יש לבצע זאת
6 בדחיפות. ברר איפה יושבים עמיתים הותיקה ושעות פעילות ותגש עימה
7 לשם".

8
9 (ר' נספח א" לתצהירו של מר
10 בלייכר)

11
12 36. עו"ד אייל רז, שמשרדו נתן למנוחה ייעוץ משפטי בנושא רכישת דירה במסגרת
13 קבוצת רכישה העיד, כי המנוחה שוחחה איתו מספר פעמים בנושא זה, חלק מן השיחות
14 נסובו סביב התשלומים שנדרשה לשלם, מס הרכישה, טענתה כי סכום הדירה לא תאם
15 את הדיווח למס הרכישה ועוד (ר' פרוטוקול עמ' 31 שורות 17-25).

16
17 37. עוד סיפר עו"ד רז, כי הסביר למנוחה, שכחלק מתהליך הרכישה במסגרת קבוצת
18 רכישה עליה לקחת אשראי בבנק אלא שהמנוחה לא רצתה ולא הבינה מדוע מחייבים
19 אותה לעשות כן (ר' פרוטוקול עמ' 31 שורות 17-25). סירובה של המנוחה להתחייב
20 למסגרת אשראי בבנק נבע, כך לעדותו של עו"ד אייל רז שהיתה מהימנה בעינינו מאד,
21 מכך שהיא לא רצתה להיות מחויבת לבנק והסבירה לו שהיא לקראת פרישה, יש לה
22 כסף מזומן בבנק ו"גם את הכסף שהיא אמורה לקבל מהפנסיה והיא תכננה שאת כל
23 מה שקשור מעבר להון העצמי שכבר שילמה לשלם מהמקורות האלה, האחרים" (ר'
24 פרוטוקול עמ' 32 שורות 12-20). ובלשונו:

25
26 "שאלת ביה"ד: למה היא לא צריכה אותה (את מסגרת האשראי – י.ז.ג.)?
27 ת. כי זה מה שהיא אמרה לי, שיש לה גם כסף בבנק, אני לא יודע איזה
28 סכום, אני זוכר שהיא דיברה שיש לה כספים...אני זוכר שהיא סיפרה
29 שהיא או-טו-טו לקראת פרישה ויש לה כסף למשך...אם היא חותמת,
30 מבחינתה החתימה זו שהתחייבות שהיא מתחייבת, שהיא צריכה בעתיד
31 לשלם משהו זה הפריע לה".

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 (ר' פרוטוקול עמ' 33 שורות 3-8)

2
3 38. התובעות הגישו חוות דעת מטעמו של עו"ד (רו"ח) אמיר גבאי, אשר הנתבעת
4 ויתרה על חקירתו ולא הגישה כל חוות דעת לסתור את האמור בחוות דעתו. לחוות
5 הדעת צרף עו"ד (רו"ח) גבאי את העתקו של טופס 161א' עליו חתמה המנוחה ביום
6 23.8.2015 וכתב:

7
8 "במסגרת סעיף קטן 5.2 (ייעוד לתשלום קיצבה בעתיד (רצף קיצבה) של
9 כספים המופקדים בקופות שלהלן) לסעיף ד' (בקשות והודעות על פי פקודת
10 מס הכנסה) לטופס 161א' (הודעת עובד עקב פרישה מעבודה) לא נכללה קרן
11 הפנסיה, מה שמעיד על העדר מוחלט של כוונת המנוחה לייעד את כספי
12 הפיצויים לתשלום קיצבה בעתיד".

13
14 39. עיון בטופס 161א' עליו חתמה המנוחה (נספח לחוות הדעת) כמו גם הניתוח
15 שנערך על ידי עו"ד (רו"ח) גבאי, שלא היה חולק בדבר נכונותו משלא הומצאה חוות
16 דעת נגדית ועורכו לא נחקר, כי המנוחה לא חפצה בקבלת קיצבת זיקנה ועל כן לא ייעדה
17 את הכספים לתשלום קיצבה.

18
19 40. ממשיך עו"ד (רו"ח) גבאי ומסביר בחוות דעתו, כי פקיד השומה שקיבל את טפסי
20 161 ו-161א' מהאוניברסיטה ומהמנוחה הוציא ביום 16.9.2015 "אישור לנישום על
21 ייעוד סכומים לקצבה (רצף)" וזאת בניגוד לכוונת המנוחה. כותב בענין זה עו"ד (רו"ח)
22 גבאי:

23
24 "אני רק יכול להניח שהרפרנט במשרד פקיד השומה לא הקדיש לכך
25 מחשבה רבה ופעל בתום לב מתוך ההנחה הרווחת כי הרב המכריע של
26 העמיתים בקרנות הפנסיה הוותיקות מעוניינים לקבל קצבה חודשית
27 לאחר פרישתם ולא לבצע פדיון מלא של כל הכספים אשר נצברו בקרן
28 הפנסיה ואולם באופן חד משמעי צריך היה הרפרנט להסב את תשומת לב
29 מי שהגיש את הטפסים במשרדי פקיד השומה בשם ובעבור המנוחה
30 לליקויים אשר נפלו בטפסים, לרבות העדר סכום הפיצויים שנצברו בקרן

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

- 1 הפנסיה, לברר עד תום מה רצון המנוחה ולהמתין להשלמת הפרטים
2 החסרים בטרם הנפקת האישורים".
- 3
- 4 41. ביום 16.12.2015 הוציאה אוניברסיטת תל אביב טופס 161 מתוקן (צורף כנספח
5 "ד" לחוות דעתו של עו"ד (רו"ח) גבאי) במסגרתו ציינה את הסכום שנצבר לזכותה של
6 המנוחה אצל הנתבעת והכינה טופס 161 א' חדש להחתמת המנוחה, אלא שהמנוחה לא
7 הספיקה לחתום עליו טרם פטירתה.
- 8
- 9 42. הוצאת טופס 161 מתוקן, ככל הנראה לבקשת התובעות ועל מנת להגישו לפקיד
10 השומה על מנת שזה האחרון יתקן את האישור שהוציא למנוחה והיא תוכל להגשים
11 את רצונה למשוך את הכספים מהנתבעת שלא על דרך של קבלת קיצבה אלא בסכום
12 חד פעמי, מחזקת את דעתנו כי רצונה של המנוחה היה כי ינתן לה למשוך את הכספים
13 מקרן הפנסיה בסכום חד פעמי.
- 14
- 15 43. זאת ועוד. התרשמנו, שלמנוחה חשוב היה לא להשאיר חובות אחריה ולנסות
16 ולהשאיר לבנותיה "שולחן נקי". גם הגב' קלדרון העידה שהמנוחה אמרה לה שהיא
17 רוצה להשאיר את כל הכסף לבנות (ר' פרוטוקול עמ' 10 שורות 11-12), משמע, למשוך
18 את הכסף כסכום הוני, ואפשרות קבלת הכספים בדרך של קיצבה כלל לא עמדה על
19 הפרק מבחינתה. גב' בלייכר הדגישה בתום חקירתה: "אמא שלי רצתה שהיא זו
20 שתשלם את זה (הדירה – י.ז.ג.) ושהילדות שלה יהיו מסודרות ולא שאנחנו נמשיך לשלם
21 את זה" (ר' פרוטוקול עמ' 30 שורות 7-10).
- 22
- 23 44. שוכנענו, אם כן, מעל לכל צל של ספק, כי המנוחה רצתה למשוך את הכספים
24 שנצברו לזכותה בקרן, בסכום חד פעמי ולא היתה לה שום כוונה לבקש ולקבל פנסית
25 זיקנה.
- 26
- 27 45. בהקשר זה נציין, כי במסמך שנערך על ידי המנוחה (ר' ת/6 לתצהירי התובעות,
28 חוות דעת הגרפולוגית, גב' קרן רווח) (נספח "ו" לתצהירה של גב' בלייכר), פרטה
29 המנוחה מחשבותיה בנוגע להלוואת הבלון שנדרשה לקחת מבנק מזרחי טפחות כחלק

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

- 1 מעסיקת רכישת הדירה במסגרת קבוצת הרכישה. במסמך זה ציינה המנוחה את גובה
2 הריבית ש"מתחילים לשלם מיד עם קבלת הלוואה" ומיד לאחר מכן כתבה בכתב ידה:
3
4 "אבל אני לא לוקחת את כל הסכום הזה. עם הזמן אקבל סכומי כסף-
5 פנסיה וכו' שאוכל לשלם לחגיגי' (הקבלן – י.ז.ג.) ובמכירת הדירה".
6
7 46. גב' קרן רווה כתבה בחוות דעתה, לאחר שהשוותה בין מסמכים אחרים שכתבה
8 המנוחה לבין מסמך זה שנערך על ידה כנזכר לעיל, כי אין ספק שהמנוחה היא שכתבה
9 אותו בכתב ידה. כזכור, ויתרה עמיתים על חקירתה של הגרפולוגית, גב' רווה, ואף לא
10 המציאה חוות דעת אחרת או סותרת מטעמה.
11
12 47. במסמכים שצורפו לתצהירו של עו"ד אייל רז נמצאה תכתובת בינו לבין המנוחה
13 בה היא מציינת, כי רכשה יחידת דיור בפרויקט אבשלום חביב ברמת אביב ג' וכי המחיר
14 שהובטח לה הוא 3,340,000 ש"ח בתוספת שכר טרחת עו"ד בסך של 66,800 ש"ח.
15
16 49. המנוחה מציינת במייל מיום 25.7.2013 כי שילמה זה מכבר על חשבון הרכישה
17 ובעת החתימה סך של 300,000 ש"ח, המכונים על ידה תשלום ראשון ואילו ביום
18 12.5.2013 העבירה בהתאם לדרישת הקבלן סכום נוסף של 892,380 ש"ח, אשר מהווים,
19 ביחד עם התשלום הראשון, 35% ממחיר דירתה (ר' גם תכתובת מיום 29.7.2013 בין
20 המנוחה למר רן ריבלין מקבוצת חגיגי' המאשר כי עד כה העבירה המנוחה סך של
21 1,192,380 ש"ח, כנספח לתצהירו של עו"ד אייל רז).
22
23 50. בהתאם לדו"ח השנתי לשנת 2016 שצורף על ידי הקרן לכתב ההגנה עמדו לרשות
24 המנוחה 1,284,779 ש"ח. טול והוסף לזה את תשלום הפרשי פיצויי הפיטורים ששילמה
25 אוניברסיטת תל אביב בסך של 481,640 ש"ח (ר' טופס 161 נספח יח' לתצהירה של גב'
26 בלייכר) וחשוב פשוט יביא אותנו לכלל מסקנה, כי משיכת הכספים מהקרן בסכום חד
27 פעמי בצירוף הפרשי פיצויי פיטורים שצריכה היתה המנוחה לקבל מאוניברסיטת תל
28 אביב, היוו אבן יסוד בהחלטתה הנחרצת שלא לקחת הלוואה לתשלום יתרת הסכומים
29 עבור רכישת הדירה (לבד מההון העצמי שנדרשה לשלם).
30

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

51.

גב' בלייכר סיפרה בחקירתה כיצד מתנהלת קבוצת הרכישה:

"קודם כל קבוצה של רוכשים שמתאגדת וחותרת על כל הסכם מול יזם וכולי. עכשיו הרעיון בקבוצת רכישה כל אחד צריך להביא הון עצמי, ואת ההפרש בין ההון העצמי לשווי הדירה את זה צריכים לקחת, זה נקרא הלוואת בלון, מסגרת אשראי שמה שקורה שכל פעם פונים הקבוצה, נציג הקבוצה פונה, יש לכם כסף ממקורות שלכם, תשימו. אם לא, מוציאים את זה מהלוואה. שאלת אותי איך היא רצתה לממן... גם איך היא מימנה בפועל. ככה, הון עצמי שהיו שני תשלומים... וההפרש האחרון היא רצתה לשלם

ש. מתי היא היתה אמורה לשלם אותו?

ת. בסוף. את החלק האחרון?

שאלת ביה"ד: כשמקבלים את הדירה?

...

ת. קודם כל שילמה... 1.3 מליון, אחר כך זה היה הסכום של ההון העצמי. אחר כך, באמצע 2014 היא הולכת לבנק עם כל הקבוצה ומסבירים לה איך היא צריכה לממן והיא כותבת לעצמה אני הולכת לממן את זה עם הון עצמי + פנסיה + מכירת הדירה.

...

אז יצא בדיוק שהיא משלמת תשלום ראשון, תשלום שני, תשלום אחרון היא התכוונה לעשות מהקרן (הנתבעת - י.ז.ג.), מה שהיא תקבל, כי הרי הדירה הייתה אמורה להסתיים רק ב-2017. אז זה היה בול. ממש בנתה לעצמה. אישה שכלתנית, תכננה לעצמה הכול בצורה מאד ברורה ומדויקת".

(ר' פרוטוקול עמ' 21 שורות 19-32, עמ' 22 שורות 1-33)

ובעמ' 23 שורות 1-2; עמ' 25 שורות 14-24).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 52. עוד למדנו, כי המנוחה לא נזקקה לקבלת קיצבת זיקנה, מאחר והיו בבעלותה
2 שלוש דירות בתל אביב, את חלקן קנתה וחלקן קיבלה בירושה, אשר שכר הדירה מאותן
3 דירות סיפק לה את ההכנסה החודשית לה היתה זקוקה ובנוסף שולמה לה קיצבת
4 שאירים לאחר פטירת בעלה שעבד בתעשייה האוירית (ר' פרוטוקול עמ' 26 שורות 33-
5 26 ובעמ' 27 שורות 1-6).

6
7 53. רצונה המובהק של המנוחה, אם להשתמש בלשונן של התובעות (ר' סעיפים 73-
8 39 לסיכומיהן) היה למשוך את הכספים שנצברו לזכותה אצל הנתבעת, בסכום חד
9 פעמי, ולשלם באמצעותם את התשלום השלישי והאחרון עבור הדירה שרכשה במסגרת
10 קבוצת הרכישה. רוצה לומר ובפראפרזה על הנאמר **בענין ויזל**: בעניננו מתקיימת
11 מובהקות של ממש בעטייה יש לקבוע כי הנתבעת מושתקת ומנועה מלטעון כי ברירת
12 המחדל היא תשלום קיצבת זיקנה. על כן יש לקבל את ההנחה כי המנוחה היתה נותנת,
13 אילו יכולה היתה, הוראה לפדיון הכספים חלף קבלת קיצבה לכל ימי חייה, כך
14 שהנתבעת תחויב לפעול "בניגוד לתקנונה תוך העדפת עניננו של המבוטח האחד על פני כלל
15 המבוטחים".

מצבה הרפואי של המנוחה

16
17
18
19 54. על מנת שלא נצא חסרים ואף שלא היתה מחלוקת בין הצדדים, כי מצבה של
20 המנוחה היה קשה מאד, עובר לפרישתה, נסקור, על קצה המזלג את הראיות שהוצגו
21 בפנינו:

22
23 54.1 במכתב מדיטון ובעקבות בדיקה שבוצעה למנוחה ביום 11.8.2015
24 לבקשת כלל בריאות וסיעוד (ר' נספח "ד" לתצהירה של גבי בלייכר), נקבע:

25
26 "סבלה מאנמיה על רקע דימומים מהקיבה, ארוע לבבי איסכמי.
27 לציין התקדמות מהירה של המחלה עם מעורבות של עור, ריאות, לב
28 לאחר שחרורה (מבית החולים בו שהתה מחודש אוקטובר 2014 ועד יולי
29 2015, לרבות בשיקום – י.ז.ג.) נמצאת בבית עם המטפלת עובדת זרה.
30 מצבה הולך ומחמיר במהירות. כיום לא מסוגלת ללכת, ולשבת, מתקשה

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

- 1 בפתיחת פה ובליעה, אוכלת אוכל נוזלי בכמות קטנה, מתקשה
2 בנשימה..."
- 3
- 4 54.2 בבדיקה הנורולוגית שבוצעה באותו מעמד נקבע, כי המנוחה "בהכרה
5 מלאה, משתפת פעולה, הגנה שמורה דיבור תקין".
- 6
- 7 54.3 עוד הומצא לעינינו במסגרת הראיות (ר' נספח "ו" לתצהירה של גבי
8 בלייכר) היתר זמני להעסקת עובד זר בסייעוד לצורך הסתגלות ולאחר שחרור
9 מבית החולים.
- 10
- 11 54.4 בחוות דעתו של הפסיכיאטר ד"ר סרגיו מרצ'בסקי מתוארת שנת 2015
12 כשנה של "מלחמה על החיים" (ר' נספח "ת/5" לתצהירה של גבי בלייכר).
13 המנוחה, כך על פי חוות הדעת, עברה טיפולים כימותרפיים וסבלה מתופעות
14 לוואי קשות מהתרופות, היתה מאושפזת רב הזמן לטיפול או לשיקום בבית
15 החולים אכילוב, הידיים והרגליים הפסיקו לתפקד והמנוחה הפכה לשבר כלי,
16 כלשון חוות הדעת. המנוחה היתה עסוקה בהשרדות ואיבדה ענין בכל דבר אחר,
17 התנתקה מהסביבה, התקשתה לישון וסבלה מכאבי תופת.
- 18
- 19 54.5 מן המסמכים הרפואיים שהומצאו לנו כמו גם מחוות דעתו של ד"ר
20 מרצ'בסקי עולה, כי המנוחה היתה מאושפזת בבית החולים "איכילוב" משך
21 שלושה חודשים מיום 30.3.2015 ועד ליום 1.7.2015, ביום 13.9.2015 אושפזה
22 שוב ושהתה בבית החולים עד ליום 2.10.2015 וחזרה אליו 8 ימים לאחר מכן,
23 ביום 10.10.2015 ושהתה באשפוז עד ליום 26.11.2015. או אז, לאחר תקופה בת
24 חודש בה שהתה בבית אושפזה ביום 30.12.2015 בבית החולים עד לפטירתה
25 ביום 22.1.2016.
- 26
- 27 54.6 עוד קובע ד"ר מרצ'בסקי, כי המנוחה סבלה מדכאון חוזר "כאשר הגל
28 הראשון היה לאחר מות בעלה. בגין גל דכאוני זה טופלה בשנת 2009. במהלך
29 שנת 2015 היא חלתה שוב בדכאון, לאור הנסיבות הבלתי אפשריות של קיומה.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

- 1 אובחנה וטופלה בבית חולים איכילוב על ידי טיפול בשיחות תמיכתיות וגם
2 טיפול תרופתי נוגד דכאון".
- 3
- 4 55. בכתב ההגנה הודתה הנתבעת כי "אינה מתכחשת לנסיבות הקשות ביותר בהן
5 המנוחה הלכה לעולמה. אין ספק כי מן המסמכים הרפואיים עולה תמונה של מחלה
6 קשה ביותר" (ר' סעיף 13 לכתב ההגנה).
- 7
- 8 56. נזכיר, כי הנתבעת ויתרה על חקירתו של ד"ר מרציבסקי, לא חלקה על מצבה
9 הרפואי הקשה של המנוחה בסמוך למועד פרישתה ולאחריו ולמעשה עד לפטירתה, ואף
10 לא המציאה חוות דעת נגדית או סותרת.
- 11
- 12 57. גב' בלייכר, ביתה של המנוחה סיפרה אף היא בעדותה על חיי המנוחה בצל
13 המחלה הקשה:
- 14
- 15 "ש. עכשיו, מספרת תמונה די קשה שלא פותחת את הדואר, מי עזר לה
16 בדברים הללו?
17 ת. לא עזרנו. הדואר נערם שם ואני אומרת לך עוד פעם. בכל אותה תקופה
18 הדבר היחיד זה היה כל התנהלות מול רופאים, להתייעץ עם עוד ועוד
19 רופאים, הרב פירר של פעם היה שולח לי, הוא שמע שיש עוד מישהו שיכול
20 ליעץ. אז בדברים האלה אני לבד. לבד לבד אני עם עצמי.
21 ש. תשלום חשבונות?
22 ת. חשבונות לא היה לי מה לשלם...כי זה היה הוראות קבע"
23
- 24 (ר' פרוטוקול עמ' 26 שורות
25 (25-18)
- 26
- 27 58. מן התכתובות בין גב' בלייכר לאוניברסיטת תל אביב עולה, כי ביתה של המנוחה
28 עדכנה את האוניברסיטה שמצבה של המנוחה בכי רע ובהמשך, הולך ומתדרדר. גב'
29 בלייכר היא זו שהודיעה לאוניברסיטה בחודש יולי 2015 על פרישתה של המנוחה,
30 אימה, מעבודתה (ר' נספח "ט" לתצהירה של גב' בלייכר).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

59. בהקשר זה נציין, כי יש לדחות טענת הנתבעת בסיכומיה לפיה אילו אכן ביקשה המנוחה למשוך את הכספים ולא לקבל קיצבה מהנתבעת "רצונה זה היה בא לידי ביטוי בתכתובות של גבי בלייכר (התובעת 2 – י.ז.ג.) מול מעסיקתה של המנוחה" (ר' סעיף 62 לסיכומי הנתבעת). לא זו בלבד, שכאשר שלחה מעסיקתה של המנוחה מכתב לנתבעת המודיע על פרישתה, התעלמה הנתבעת מן המכתב, התעלמות בוטה, האוניברסיטה כמו גם הנתבעת, מנועה מליתן לתובעות או למנוחה ייעוץ פנסיוני (ר' סעיף 107 לסיכומי הנתבעת) ואם כך, מה הרבותא בציון רצונה של המנוחה למשוך את הכספים בסכום חד פעמי?
60. מן הדברים דלעיל עולה, איפוא, כי ההחלטה על פרישתה של המנוחה מהאוניברסיטה התגבשה בתום תשעה חודשי אשפוז ארוכים ומשהתברר כי לא תוכל עוד לשוב ולתפקד כבעבר לא כל שכן לעבוד. החלטה זו שהתקבלה על ידי התובעות מקורה בכורח מחלתה של המנוחה, אשר בשלב זה, נאבקה במחלה נדירה וחשוכת מרפא שבאיבחה אחת הפכה אותה מאם נערצת וכל יכולה לחולה אנושה הרתוקה למיטתה או לביתה, סיעודית וכבויה.
61. טענת הנתבעת בסיכומיה לפיה "לא עקב מחלתה נבצר מן המנוחה להגיש בקשה למשיכת הכספים מקרן הפנסיה" (ר' סעיפים 17, 72 לסיכומיה), טענה המבוססת על העובדה שחלפו ארבעה חודשים ממועד הפגישה בין גבי קלדרון ועד לפטירתה של המנוחה, תמוהה. לא זו בלבד, שהנתבעת לא המציאה כל חוות דעת רפואית על מנת לסתור את קביעות המומחה הרפואי בדבר מצבה הרפואי של המנוחה בתקופה שבין פרישתה לגמלאות לפטירתה (ר' גם סעיף 12-15 לסיכומי הנתבעת) ואף ויתרה על חקירת המומחה הרפואי שהגיש חוות דעת מטעם התובעות, עיון בקלסר המסמכים הרפואיים שהגישו התובעות היה מגלה לנתבעת, כי המנוחה אושפזה ימים ספורים לאחר ביקורה של גבי קלדרון, ביום 13.9.2015 ולמשך כשלושה שבועות, ובתום שמונה ימים בביתה חזרה ואושפזה למשך חודש וחצי.
62. בחירתן של התובעות שלא למנות לאימן/להתמנות ולשמש כאפוטרופוס לגוף ורכוש אינה צריכה ואינה יכולה להזקף לחובתן (ר' סעיפים 66-68 לסיכומי הנתבעת). התובעות המציאו חוות דעת ברורה ומקיפה ומאות עמודי מסמכים רפואיים הקובעים

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 בצורה ברורה, כי המנוחה לא יכולה היתה לטפל בענייניה בזמנים הרלבנטיים. אין לנו
2 אלא להניח, כי האוניברסיטה, כמו גם בית החולים ומן הסתם גופים נוספים
3 לשירותיהם נדרשו התובעות לצורך הטיפול באימן, הסתפקו באסמכתא פשוטה יותר
4 להשגה (תעודת הזהות של המנוחה, למשל) ולא דרשו כי התובעות תפנינה לבית המשפט
5 לענייני משפחה בבקשה למינוי אפוטרופוס למנוחה, ומשלא קם הצורך לעשות כן, לא
6 ברור מה מצאה הנתבעת להיתלות בטענה זו. בהקשר זה נפנה לדברים שנכתבו בפסק
7 דינו של בית הדין הארצי לעבודה בענין ויזל: "ההנחה לפיה אפוטרופוס, אילו התמנה, היה
8 יורד לנבכי התקנון האחיד, לא בוססה".

9
10 63. וזאת יש לדעת. בהתאם לתקנון הקרן, עמית שמבקש למשוך מעל 500,000 ש"ח
11 נדרש להתייצב באופן אישי במשרדי הקרן. וכך הסבירה גב' אופק, נציגת הקרן:

12
13 "ש. האם נכון שבהתאם לנהלי הקרן, עמית שמבקש למשוך כספים מהקרן
14 שסכום הפדיון עולה על 500,000 ש"ח האם נכון שהוא לא יכול לעשות זאת
15 בהגשת בקשה בלבד והוא נדרש להגיע בעצמו למשרד הקרן ולהזדהות
16 ולעשות אימות חתימה מול נציג?

17 ת. אני אסביר. זה נכון, חייבים לבוא פיסית. אבל, יש יוצאי דופן ואני
18 יודעת על מקרים שנציגי הקרן הלכו לבתי חולים והחלימו חולים שאמרו
19 להם בני המשפחה, באו ואמרו להם, "הוא לא יכול להגיע, הוא שוכב בבית
20 חולים, אין מצב להביא אותו" והיו הולכים לבתי חולים ומחתימים. זאת
21 אומרת, אנחנו לא אטומים. אם יש נסיבות קיצוניות,
22 שאלת ביה"ד: איפה זה כתוב, זה מפורסם על ידכם איפה שהוא?

23 ...

24 ת. זה לא מפורסם, אבל פונים לקרן, אנשים
25 שאלת ביה"ד: זה ענין של שיקול דעת של הקרן, אם מוכנה לעשות את זה
26 או לא?

27 ת. זה לא כתוב בתקנון, אבל זה שיקול דעת של הקרן שמפעילים בנסיבות
28 מסוימות.

29 ש.האם נכון שמצוין באופן ספציפי בהנחיות למשיכת הכספים שלא
30 תתקבל אפילו בקשה חתומה בפני עורך דין. האם נכון?

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 ת. צריך להגיע לקרן.

2 ש. פיסית?

3 ת. פיסית. מעל סכום מסוים, כן.

4 ש. עכשיו תסכימי איתי שלא רק העדויות הרפואיות ששמעת פה עכשיו

5 נראה בתור בן אדם סביר שהיא לא יכלה להגיע בעצמה לקרן. נכון?

6 ת. נכון"

7
8 (ר' פרוטוקול עמ' 37 שורות 6-30)

9
10 64. לא בכדי ייעצה גב' קלדרון למר אלפסי ולבנותיה של המנוחה, לאחר שיחתה עם
11 המנוחה, כי תקחנה את המנוחה למשרדי עמיתים על מנת לחתום על הטפסים הנחוצים
12 לצורך משיכת והיוון הכספים (ר' פרוטוקול עמ' 10 שורות 20-24, עמ' 11 שורות 3-6),
13 היות ושוכנעה כי המנוחה מבקשת למשוך את הכספים בסכום חד פעמי וידעה, כי לאור
14 הקף הצבירה של המנוחה תדרש נוכחותה באופן אישי.

15
16 65. טרוניתה של הנתבעת על כך שהתובעות "לא פעלו אל מול קרן הפנסיה לצורך
17 משיכת הכספים למרות שהשיחה התקיימה ביום 12.9.2015 והמנוחה נפטרה רק ביום
18 22.1.2016" ולמרות שהתובעות קיימו קשר רציף עם מעסיקתה של המנוחה (ר' סעיף
19 74 לסיכומי הנתבעת), מוטב היה לולא היתה מועלית. התובעת 2 העידה, כי הקדישה
20 את כל זמנה להתנהלות מול רופאים בניסיון לנסות ולמצוא מזור לאימה ואין דומה
21 משלוח מייל לאוניברסיטה להוצאתה של המנוחה מן הבית, במצבה הסיעודי והגופני
22 הנורא, על מנת להסיעה למשרדי הנתבעת (ר' סעיפים 45-46 לסיכומי התובעות).

23
24 66. באתר האינטרנט של עמיתים ניתן למצוא את ההוראות הבאות:

- 25
26 • בבקשה למשיכת כספים בסכום כשסכום ערכי הפדיון אינו עולה על
27 סך 25,000 ₪ בכל הקרנות יחד, ניתן לשלוח טופס בקשה ומסמכים
28 נדרשים באמצעות דוא"ל לכתובת amitimail@amitim.com
29 ללא צורך באימות החתימה.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

- 1 • בבקשה למשיכת כספים כשסכום ערכי הפדיון עולה על 25,000 ₪ ועד
- 2 40,000 ₪ בכל הקרנות יחד אין צורך באימות חתימה בפני נציג הקרן
- 3 או עו"ד, אך יש להמציא מסמכים מקוריים בלבד.
- 4 • בבקשה למשיכת כספים כשסכום ערכי הפדיון עולה על 40,000 ₪ בכל
- 5 הקרנות יחד, הנכם נדרשים לבצע אימות חתימה בפני נציג הקרן או
- 6 עו"ד.
- 7 • בבקשה למשיכת כספים כשסכום ערכי הפדיון עולה על 500,000 ₪
- 8 בכל הקרנות יחד, הנכם נדרשים לבצע אימות חתימה בפני נציג
- 9 הקרן. שימו לב: לא תתקבל בקשה החתומה בפני עו"ד".

10

11 (הדגשה שלי – י.ז.ג.)

12

13 67. התורה שבעל פה אודותיה סיפרה נציגת הקרן במסגרת עדותה, אינה באה לידי
14 ביטוי בהנחיות עמיתים, לא במישרין ולא בעקיפין (ובין השורות). בנסיבות אלה אין
15 תימה שהתובעות לא מצאו ליצור קשר עם הקרן משהמסר המועבר על ידי הקרן ברור:
16 תנאי להגשת בקשה למשיכת הכספים כאשר הסכומים הצבורים עולים על 500,000
17 ש"ח הוא נוכחות פיזית של העמית במשרדי הקרן. במצבה של המנוחה באותה עת,
18 כלומר: ממועד הפרישה ועד פטירתה, לא ניתן היה להעלות על הדעת להוציאה מביתה
19 לצורך זה.

20

21

בשולי הדברים

22

23 68. למדנו, שאף שהמעסיק שלח לקרן טפסים בהם מצוין כי המנוחה יצאה לפנסיה,
24 הטפסים לא טופלו ולא עובדו על ידי הקרן והיא לא ראתה לנכון להתייחס אליהם
25 מאחר ולא נחתמו על ידי העמיתה עצמה (הלוא היא המנוחה) (ר' פרוטוקול עמ' 43
26 שורות 29-33, עמ' 44 שורות 1-23, עמ' 45 שורות 31-33, עמ' 47 שורות 1-31).

27

28 69. מקובל עלינו, שאל לה לקרן לקבל הנחיות מהמעסיק בכל הנוגע לשאלה האם
29 העמיתה מבקשת עם סיום עבודתה אצלו עקב הגיעה לגיל פרישה, לקבל פנסית זיקנה

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 או למשוך את הכספים. הנחיות כאלה מטיבן וטבען שתנתנה על ידי העמיתה בעצמה.
2 ואולם, הופתענו לשמוע, כי מכתבו של המעסיק אינו מדליק נורה בקרב העוסקים בכך
3 בקרן והיא אינה עושה דבר עם המידע שנמסר לה, משלא קמה לה חובה חוקית לברר
4 עם העמיתה כיצד ברצונה לנהוג בכספים שנצברו לזכותה. מטעם זה נוהגת הקרן לשלוח
5 לעמיתים שלא מועברים בגינם דמי גמולים מכתב אתראה סטנדרטי, ממוחשב, המודיע
6 להם על הפגיעה בזכויותיהם בשל אי העברת דמי גמולים (ר' פרוטוקול עמ' 48 שורות
7 13-1).

8
9 70. הסבירה נציגת הקרן בעדותה, כי אינה בודקת מה מבקש העמית לעשות שכן
10 זוהי חובתו ואף האינטרס שלו להודיע לקרן, עוד בטרם יפסיק לקבל משכורת מן
11 המעסיק, כי פרש לפנסיה והוא מבקש לקבל פנסית זיקנה או למשוך את הכספים
12 מהקרן (ר' פרוטוקול עמ' 49 שורות 3-7).

13
14 71. משמעות הדברים היא, כי אף שהאוניברסיטה חדלה להעביר לקרן דמי גמולים
15 ולמרות שמצויה היתה בידי הנתבעת אינדיקציה כי המנוחה סיימה את עבודתה
16 באוניברסיטה עקב פרישתה לגימלאות, לא מצאה הקרן לנכון לבדוק האם אי תשלום
17 דמי הגמולים מקורו בסיום עבודה ויציאה לפנסיה כנטען ואולי להעמיד את המנוחה
18 על זכויותיה אלא, שלחה מכתב סטנדרטי שענינו אי תשלום דמי גמולים.

19
20 72. אילו היתה הקרן מציינת במערכותיה שהתקבלה הודעה מאת המעסיקה על
21 סיום עבודתה של המנוחה עקב יציאתה לגמלאות היתה יודעת שזהו הטעם לאי העברת
22 דמי הגמולים. ואולם, על פי עדותה של גב' אופק כל עוד העמיתה אינה מודיעה לקרן כי
23 ברצונה לקבל פנסית זיקנה או לחלופין למשוך את הכספים בסכום חד פעמי, אין כל
24 חשיבות לכך שהמעסיק שלח לקרן הודעה על הפסקת עבודה ויציאה לגמלאות, שכן זו
25 האחרונה אינה מעלה ואינה מורידה לדידה של הקרן (ר' פרוטוקול עמ' 51 שורות 1-33
26 ובעמ' 52 שורות 1-2, עמ' 53 שורות 29-32 ובעמ' 54 שורות 1-2).

חובת היידוע

27
28
29
30 73. הדין אינו מחייב את הקרן לשלוח לעמיתה הפעילים מכתב המעמיד אותם על
31 אפשרות משיכת הכספים כסכום הוני לאחר הגיעם לגיל הפרישה. נהפוך הוא. תקנות

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ה-1965 (להלן – "תקנות מס
2 הכנסה") מחייבות את הקרן לעדכן רק את עמיתיה הלא פעילים. ובלשון התקנה:

3
4 "41לא (ג) הופסקו התשלומים בשל עמית לקופת גמל לקיצבה והוקפאו זכויותיו
5 בקופה, תודיע לו הקופה על הקפאת זכויותיו ועל האפשרות לרציפות זכויות - אם
6 ישנה כזו, וששה חודשים לפני הגיע עמית כאמור".

7
8 74. ואולם, לא יכולה להיות מחלוקת, גם על פי עדותה של נציגת הקרן (ר' פרוטוקול
9 עמ' 59 שורות 15-19, עמ' 61 שורות 1-32), כי ההוראה המודיעה לעמית כי עומדים
10 לרשותו 60 ימים בלבד למשיכת הכספים מהקרן, היא הוראה מהותית, המגבילה את
11 חופש הבחירה שלו ואת חירותו לעשות בקנינו, בכסף שנצבר בזיעת אפו במשך 30 שנים,
12 כרצונו.

13
14 75. גב' אופק סיפרה בעדותה במענה לשאלות בית הדין בענין זה שבחודש דצמבר
15 2012 קיבלה עמיתים החלטה גורפת לשלוח לכל העמיתים הפעילים בנוסף לעמיתיה הלא
16 פעילים מכתב המעמיד אותם על אפשרות משיכת הכספים, וכך בלשונה:

17
18 "ש. האם זו לא הוראה מהותית שמן הראוי שתצורף מכתב נפרד
19 לעמיתים מגיל 60+ או לא משנה אם זה 62 לנשים או...
20 ת. אבל הקרן עושה את זה לפעילים, הקרן קיבלה החלטה שגם לפעילים
21 זה לא מחייב את הקרנות... אבל אנחנו עושים את זה. מכתב אנחנו
22 שולחים חצי שנה לפני הפרישה גם פעילים.
23 ש. גבירתי מסכימה איתי שפה לא היתה הודעה כזו למנוחה?....
24 ת. ב-2010. לא, אבל היא ב 2010 היא הגיעה לגיל פרישה מבחינתנו. גם
25 אם היינו שולחים לה מכתב זה היה ב 2010"

26
27 (ר' פרוטוקול עמ' 61 שורות 3-25)

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 76. טוב עושה עמיתים, אשר משנת 2013 שולחת גם לעמיתיה הפעילים כחצי שנה
2 לפני הגיעם לגיל פרישה, הודעה המיידעת אותם כי עומדת להם זכות לקבלת קיצבת
3 זיקנה או לחלופין, משיכת הכספים.

4
5 77. בסיכומיהן הפנו התובעות לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)
6 (תשלומים לקופות גמל), תשע"ד-2014 (להלן – "התקנות") (ר' סעיפים 74-78
7 לסיכומיהן) הקובעות כהאי לישנא:

8
9 4" (א) הופסקה הפקדת תשלומים בעד עובד לקופת גמל, במועד הדיווח בעניין
10 שאר העובדים לפי תקנה 3, ידווח המעביד לחברה המנהלת לעניין אותו
11 עובד מידע כמפורט להלן:

12 (1) מספר מזהה של החברה המנהלת;

13 (2) לעניין קופת גמל שאינה קופת ביטוח, מספר אישור קופת הגמל;

14 (3) שם המעביד;

15 (4) מספר מזהה של המעביד;

16 (5) שם העובד;

17 (6) מספר זהות או מספר דרכים של העובד;

18 (7) סיבת הפסקת התשלומים;

19 (8) מועד הפסקת הפקדת התשלומים.

20 (ב) דיווח כאמור בתקנת משנה (א) יועבר במועד הדיווח כאמור בתקנה 3 במשך

21 כל התקופה שבה לא הופקדו תשלומים בעד עובד לקופת גמל אלא אם כן

22 היתה הפסקת הפקדת התשלומים בשל ניתוק יחסי עובד ומעביד או בשל

23 בקשת העובד להעברת הפקדות לקופת גמל אחרת.

24 (ג) הופסקה הפקדת התשלומים בשל ניתוק יחסי עובד ומעביד, יעביר המעביד

25 יחד עם המידע המפורט בתקנת משנה (א), הודעה בעניין מעמדם של כספי

26 פיצויים ערוכה לפי הנוסח שבתוספת.

27 5. (א) הופסקה הפקדת תשלומים לקופת גמל והתקבל דיווח מאת מעביד לפי תקנה

28 4, תודיע החברה המנהלת לעובד על הפסקת התשלומים והסיבה להפסקת

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 התשלומים במכתב בדואר בתוך 30 ימים ממועד הפסקת הפקדת התשלומים ;
2 במסגרת הודעה זו תודיע חברה מנהלת לעובד על השפעת הפסקת הפקדת
3 התשלומים על זכויותיו בקופת גמל ועל האפשרויות העומדות לפניו".

4
5 (הדגשה שלי – י.ז.ג.)

6
7 78. כפי שהראינו לעיל, לא זו בלבד שהנתבעת התעלמה מהודעת המעסיקה על
8 פרישתה של המנוחה היא אף המתינה שלושה חודשים ממועד הפסקת העברת
9 התשלומים לקרן עד אשר שלחה למנוחה, לראשונה, מכתב המודיע לה על פגיעה
10 בזכויותיה ובכך "מנעה מהמנוחה מיצוי זכויותיה למשיכת הכספים באופן חד פעמי
11 בהתאם לתקנון" (ר' סעיף 84 לסיכומי התובעות). המסקנה המתבקשת היא, איפוא, כי
12 על אף שהאוניברסיטה יידעה את הנתבעת אודות פרישתה של המנוחה ומכתבה התקבל
13 במשרדי הנתבעת ביום 26.7.2015 (ר' נספח יט' לתצהירה של גב' בלייכר) למעלה
14 משלושה חודשים לאחר מכן, ביום 18.11.2015 (ר' נספח כא' לתצהירה של גב' בלייכר)
15 שלחה הנתבעת מכתב למנוחה שכותרתו "אבדן כיסוי ביטוחי עקב אי תשלום דמי
16 גמולים לקרן הפנסיה".

17
18 79. אילו לא השתתה הנתבעת, אילו פעלה בהתאם לתקנות יתכן והליך זה לא היה
19 בא לעולם והמנוחה או התובעות היו למדות, כי הנתבעת לא עדכנה ברישומיה את דבר
20 פרישתה של המנוחה לגימלאות וממתינה להוראותיה באשר יעשה בכספים שנצברו
21 לזכותה בקרן הפנסיה. או אז היתה ניתנת ההוראה המתאימה למשיכת הכספים, תוך
22 שהנתבעת מוצאת פתרון לדרישה כי המנוחה תחתום בפני נציג/ת הקרן, והכל במסגרת
23 60 (או תשעים) הימים ממועד הפרישה.

24
25 80. זאת ועוד. לטעמנו, אין די בהוספת פיסקה בחלקו האחורי של הדו"ח השנתי
26 בעמוד כלשהוא, על מנת לקיים אחר חובת הגילוי של הקרן כלפיה עמיתה (ר' גם סעיף
27 14 לפסק דין גולדשטיין). מיותר לחזור ולהזכיר, כי הנתבעת היא קרן פנסיה ותיקה,
28 המחזיקה בכספי עמיתה בנאמנות ומחויבות לנהוג כלפיהם בשקיפות ובגילוי ומוטלת
29 עליה חובת תום לב מוגברת כלפי עמיתה. דברים אלה שנכתבו בפרשת רפפורט יפים
30 אף לעניננו :

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1
2 "חובת גילוי דומה לזו של מבטח-מבוטח קיימת לגבי היחסים של בנק-לקוח. כמו
3 ביחסים מושא הערעור שבפנינו, הנוגע ליחסים בין מבוטח לקרן פנסיה, קיימים יחסי
4 שליחות ויחסי אמון מיוחדים. אנו רואים בחובת הבנק כלפי הלקוח חובת תום-לב
5 מוגברת באופן שחלה על הבנק חובת גילוי מלאה של כל עובדה העלולה לפגוע
6 בלקוח. היחסים הם יחסים קרובים. למעשה יחסי שליחות. דומה הדבר ליחסי
7 השליחות שבין לקוח לבנק. כשם שהבנק שומר על כספו של המבוטח, דואג לענייניו
8 הפיננסיים, כך קופת פנסיה שומרת על כספי הפנסיה של המבוטח אצלה ועם קרות
9 אירוע ביטוחי היא משלמת לחבר בקרן. בהיות הקרן זו שלה מרב המידע, היא חייבת
10 חובת אמון כלפי החברים להודיע להם אם זכותם נפגעת".

11
12 (ע"ע 1341/01 רפפורט – מבטחים, מוסד לביטוח
13 סוציאלי של העובדים בע"מ, פד"ע לח 630, 642 (2003))

14
15 81. בשנת 2012 הוציא אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון (המכונה כיום רשות שוק ההון)
16 חוזר המכונה חוזר דמי ניהול גופים מוסדיים (חוזר 2012-9-22 מיום 31.12.2012) וביום
17 11.9.2017 הוצא תיקון לחוזר זה (חוזר גופים מוסדיים 2017-9-15) שביטל, למעשה,
18 את החוזר משנת 2012, אף שביחס לסעיף הנזכר להלן נוסח החוזרים דומה. וכך נקבע
19 בחוזר 2017 (הדגשות שלי – י.ז.ג.):

20 "הגברת השקיפות בעת העלאת שיעור דמי ניהול

21
22 ביקש גוף מוסדי להעלות את שיעור דמי הניהול, **ישלח הגוף המוסדי**
23 **לעמית ולבעל רישיון הנותן לעמית ייעוץ פנסיוני מתמשך או שיווק פנסיוני**
24 **מתמשך, אם ישנו, הודעה במסמך נפרד** על העלאת שיעור דמי הניהול
25 הנגבים מהעמית (להלן: "ההודעה"); תחילתה של העלאה כאמור תהיה
26 **בתום חודשיים מהמועד שבו נשלחה ההודעה לעמית ולבעל הרישיון**
27 **כאמור, או במועד שצוין בהודעה שבו יועלו דמי הניהול, לפי המאוחר;**
28 **הודעה כאמור לא תישלח מוקדם יותר מארבעה חודשים לפני מועד**
29 **ההעלאה הצפוי".**

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 "הודעה במסמך נפרד" הוגדרה בחוזר כך: "הודעה בדף נפרד, אשר אינו מכיל מידע
2 נוסף מלבד ההודעה כאמור או הודעה הנמסרת במסגרת דף פרטי הביטוח המצורף
3 לפוליסה, באופן בולט";

4
5 ר' גם הבהרה בנושא העלאת דמי ניהול (שה. 2016-21716 מיום 30.11.2016
6 <file:///C:/Users/Yafit/Desktop/%D7%94%D7%A2%D7%9C%D7%90%D7%AA%20%D7%93%D7%9E%D7%99%20%D7%A0%D7%99%D7%94%D7%95%D7%9C.pdf>
7
8 ו-הכרעה עקרונית לענין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת (חוזר הכרעות
9 עקרונית 1-4-2013 מיום 27.8.2013) במסגרתה הורה המפקח על הביטוח, לכל
10 החברות המנהלות לבדוק את החשבונות בהם הועלו דמי הניהול ללא מתן הודעה
11 מראש בתקופה שבין 1.1.2006 ועד 31.12.2009 ולהשיב לכל עמית את דמי הניהול
12 שנגבו ממנו ביתר.

13 <file:///C:/Users/Yafit/Desktop/%D7%97%D7%95%D7%91%D7%AA%20%D7%94%D7%A9%D7%91%D7%AA%20%D7%93%D7%9E%D7%99%20%D7%A0%D7%99%D7%94%D7%95%D7%9C.pdf>
14
15 (9C.pdf)

16
17 82. משקבע הרגולטור, כי קופת גמל אינה יכולה לכלול בדו"ח השנתי הודעות שענינן
18 הפסקת מתן הנחה בדמי ניהול משמדובר בסוגיה מהותית – שהרי זכותו של
19 העמית/הצרכן לדעת מבעוד מועד כי ההנחה שניתנה לו עומדת לפקוע בחודש זה או
20 אחר – מדוע סבורה עמיתים כי יצאה ידי חובת הגילוי מקום בו בעמוד האחורי של אחד
21 מעשרת או יותר עמודי הדו"ח השנתי העלתה על נס זכות זו למשיכת כספים שעומדת
22 לעמית?

23
24 83. סברנו, כי משלוח הודעה לעמיתים, חצי שנה לפני הגיעם לגיל הפרישה, על זכות
25 לקבלת קיצבת זיקנה ולחלופין משיכה חד פעמית של הכספים, צריך שתשלח לכל
26 העמיתים, כאשר מסמך זה עומד בפני עצמו ואינו חלק מדו"ח שנתי, אינו מצורף או
27 נלווה לכל דו"ח או הודעה אחרת.

28
29 84. בעניננו טענה עמיתים כי "המנוחה קיבלה דו"חות לחבר באופן שוטף. החובה
30 ליתן הודעה אודות הרצון למשוך כספים, מקרן הפנסיה, במקום קבלת קצבה, בתוך 60
31 ימים, מפורטת בידע בגב הדו"ח לחבר" (ר' סעיף 27 לתצהירה; סעיף 6 לסיכומיה).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 הנתבעת צרפה כנספח "א" לתצהירה מסמך הקרוי "הסברים לדו"ח זכויות הפנסיה",
2 החסר את כתובתה ו/או שמה של המנוחה וכלל לא ברור מקורו. עוד צרפה דו"ח האוחז
3 בשני עמודים (וממוספר כעמוד 1 מתוך 2 ועמוד 2 מתוך 2) לשנת 2016 אשר נשלח
4 למנוחה ביום 31.12.2016. המנוחה נפטרה כזכור, ביום 22.1.2016.

5
6 85. נדגיש, כי הנתבעת צרפה דו"ח שנתי אחד, לשנת 2016 אשר נשלח למנוחה לאחר
7 פטירתה. טענת הנתבעת כי המנוחה "קיבלה דו"חות לחבר באופן שוטף מקרן הפנסיה"
8 (ר' גם סעיף 97 לסיכומי הנתבעת) מקום בו לא טרחה לצרף דו"חות נוספים על מנת
9 שנוכל להתרשם מטענתה כי הדו"חות שנשלחו למנוחה בשנים שקדמו לפטירתה כללו
10 הוראה בדבר זכותה של העמיתה למשיכת כספים מן הקרן, דינה להדחות.

זכות קניינית או מעין קניינית – הערה לסדר

11
12
13
14 86. אל לנו להקל ראש בזכותו הקניינית או המעין קניינית של העמית בכספים
15 והזכויות שנצברו לזכותו עת היא מתנגשת עם הוראת התקנון האחיד, אשר הקרן
16 מחויבת לפעול על פיו. בעניננו איננו נדרשים לקבוע מה היה קורה אילו לא התברר לנו,
17 בצורה ברורה ושאינה משתמעת לשתי פנים, כי המנוחה רצתה למשוך את הכספים
18 שנצברו לזכותה בסכום חד פעמי: האם הוראת התקנון היתה גוברת על זכות הקנין של
19 העמיתה, אם לאו.

20
21 87. בבג"ץ קוריצקי (בגץ 2944/10 אברהם קוריצקי נ' בית הדין הארצי לעבודה
22 (2015)) נכתבו דברים אלה היפים לעניננו:

23
24 "ההכרה באופייה הקנייני (או המעין-קנייני) של הזכות לגימלת פרישה (למצער
25 במקרה של פרישה משירות המדינה) מכוח הסכם הרציפות – מתבקשת מהעובדה
26 שמדובר בזכות שמקורה הוא בחוק הגימלאות. היא הולמת את ראייתן של זכויות
27 הפנסיה, ככלל, כחלק מהשתכרותו של העובד, דהיינו: רכיב מהתמורה הכוללת
28 המתקבלת בגין העבודה (עיינו: [בג"ץ 4178/04](#) פלונית נ' בית הדין הרבני, [פורסם
29 בנבו] (13.12.200) בפסקה 12 לפסק דינה של הנשיאה ד' בייניש). היא עולה גם
30 בקנה אחד עם העמדה, שהובעה בכתיבה האקדמאית, לפיה ההכרה בזכותו של עובד

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 לביטחון סוציאלי עם פרישתו ממקום עבודתו (לרבות הזכות לקבלת פנסיה), היא
2 בבחינת זכות בעלת אופי קנייני, או מעין-קנייני – נובעת מהיות חוזה העבודה, בין
3 השאר, חוזה יחס, וכן מההכרה בלגיטימיות של הסתמכות הצדדים ליחסי העבודה
4 על התנאים החוזיים ביניהם ומהאינטרס הציבורי בהגנה על הסתמכות זו".

5
6 88. לא יכולה להיות מחלוקת, כי המנוחה העבירה מדי חודש בחודשו לקרן הפנסיה
7 דמי גמולים באופן שהקטין את השתכרותה וכפועל יוצא מגובה השכר. העברת
8 התשלומים לקופת הגמל משך שנים רבות, ברציפות, יוצרת אצל העמית/המבוטח
9 ציפיה, כי הכספים יעמדו לרשותו בין בעת הפרישה ובין בקרות המקרה המזכה.

טרם סיום

10
11
12
13 89. בסיכומיה העלתה הנתבעת טענה חדשה והיא, כי המנוחה היתה למעשה
14 פנסיונרית ולא מבוטחת מאחר והגיעה לגיל פרישה (ר' סעיף 53 לסיכומי הנתבעת) ועל
15 כן "יורשיה אינם זכאים למשיכת כספים בסכום חד פעמי" (ר' סעיף 51 לסיכומי
16 הנתבעת). טענה זו מהווה הרחבת חזית אסורה ומשכך נדחית. למעלה מן הדרוש נציין,
17 כי במקביל לטענתה החדשה של הנתבעת ובאותה נשימה ציינה הנתבעת בסיכומיה, כי
18 המנוחה היתה מבוטחת פעילה בקרן ועל כן תקנה 41 לא לתקנות מס ההכנסה אינה
19 חלה בענינה (ר' סעיפים 94-96 לסיכומי הנתבעת). מיותר לציין, שהעלאת טענה והיפוכה
20 וודאי כאשר אחת מהן הועלתה לראשונה במסגרת הסיכומים, אינה הולמת את מהותה
21 של הנתבעת כקרן פנסיה, על כל המשתמע מכך.

סיכום ומסקנות

22
23
24
25 90. מצאנו, כפי שציינו קודם לכן, כי המנוחה היתה מודעת למצבה הקשה ולתוחלת
26 חייה הקצרה ועל כן ברור לנו כי אילולא מצבה הרפואי, היתה בוחרת במשיכת הסכום
27 שנצבר לזכותה בעמיתים/קרן הפנסיה.

28 91. המנוחה נזקקה לסכום זה שנצבר לזכותה בקרן כדי לשלם את התשלום האחרון
29 שיחתום את פרק רכישת הדירה בקבוצת הרכישה ולעומת זאת לא היה לה צורך ממשי
30 בקבלת קיצבת זיקנה היות והנכסים שבבעלותה הניבו לה מעין קיצבה חודשית קבועה.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

- 1
- 2 92. בל נשכח, כי המנוחה לא קיבלה קיצבת זיקנה כלל טרם פטירתה וכי התובעות,
3 בנותיה, נכנסו לנעליה. זאת ועוד. דגש הושם על ידי בפסק דיננו זה לנזק שיגרם לתובעות
4 בנסיבות בהן חסכה המנוחה למעלה מ-30 שנים, עד אשר נצברו בקרן מעל מליון שקלים
5 (הכוללים גם את חלקה שלה בהפקדות), אשר ירדו לטימיון כתוצאה מאי הגשת
6 הבקשה למשיכת הכספים במועד (ר' גם פסק דין גולדשטיין סעיף 16).
- 7
- 8 93. עניננו שונה מענין ויזל, שם לא הוכח כי האב המנוח היה מורה לקרן – אילולא
9 מצבו הבריאותי במהלך 60 הימים שחלפו ממועד ניתוק יחסי עובד ומעסיק – על משיכת
10 הכספים תוך שלילת זכויותיה הפנסיוניות של רעייתו. ועל כן קבע בית הדין הארצי בענין
11 ויזל, כי היריעה שנפרשה בפני בית הדין חסרה היתה את "המובהקות שניתן היה לאתר
12 בענין גולדשטיין. לסוגיה האם המנוח היה מורה על משיכת כספים תוך שהוא מותיר את רעייתו
13 ללא פנסיה, לא ניתן לתת תשובה במידת וודאות קרובה".
- 14
- 15 94. לאור כל האמור לעיל, אנו מורים לעמיתים/לקרן להעביר את מלוא הכספים
16 שנצברו בקרן לטובת המנוחה לידי התובעות, בחלקים שווים (בהתאם לצו הירושה
17 שצורף כנספח "ב" לתצהירה של גב' בלייכר). ככל שהקרן תדרש למסמכים נוספים
18 (אישור ניהול חשבון וכיו"ב) תפנה בתוך 14 ימים ממועד קבלת פסק הדין לתובעות
19 באמצעות ב"כ ותבהיר אילו מסמכים נדרשים לה לצורך ביצוע פסק הדין.
- 20
- 21 95. באשר להוצאות התובעות – התובעות טענו בסיכומיהן, כי שכר טרחת בא כוחן
22 מבוסס על הצלחה בלבד ותלוי בתוצאה וכי הוסכם על תשלום בגובה 20% מכל
23 הסכומים שיפסקו לזכותן. בנוסף טענו התובעות כי שילמו לד"ר מרצ'בסקי 5,000 ש"ח
24 עבור חוות הדעת ולגרפולוגית שילמו 7,020 ש"ח (ר' סעיף 128 לסיכומיהן). על כן ביקשו
25 התובעות כי הנתבעת תשפה אותן בסכום הריאלי שהוציאו.
- 26
- 27 96. לא מצאנו לחייב את הנתבעת, שהיא קרן פנסיה וותיקה המושתתת על העקרונות
28 של ערבות הדדית וכל הוצאה המוטלת עליה משולמת מכספי העמיתים (להבדיל מקרן
29 פנסיה חדשה), בהוצאותיהן הריאליות של התובעות. עם זאת סברנו, כי בלא כלום אין

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-45670

1 לפטור את הנתבעת ועל כן מצאנו לחייבה לשאת בהוצאות התובעות בסך של 12,000
2 ש"ח אשר תשולמנה בתוך 30 ימים ממועד המצאת פסק הדין לידיה.

3

4

5

6 ניתן היום, כ"ג אלול תש"פ, (12 ספטמבר 2020), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

7

גב' רונית זמני ערמוני
נציגת ציבור עובדים

יפית זלמנוביץ גיסין,
שופטת

מר משה כפיר
נציג ציבור מעסיקים

8

9

10

11

12

